

CHƯƠNG 2

ĐIỀU QUAN TRỌNG NHẤT ...

Ý kiến chuyên gia: “Hãy tìm kiếm sâu thẳm bên trong, bạn xứng đáng hơn những gì bạn có thể.” – Mufasa – Vua sư tử¹⁸

¹⁸ *Vua sư tử (The Lion King)*: là một phim hoạt hình thứ 32 của hãng hoạt hình Walt Disney vào năm 1994. Lấy bối cảnh thiên nhiên hoang dã của Phi Châu, bộ phim đã xây dựng nên cả một xã hội có tổ chức của thế giới loài vật. Trong xã hội ấy cũng có những mâu thuẫn, cũng có tranh chấp và có cả tình yêu như thế giới loài người. *Mufasa* vị vua thống trị muôn loài, cha của Simba nhân vật chính.

CÂU HỎI GÂY KHÓ CHỊU NHẤT LỊCH SỬ NHÂN LOẠI?

Trong chuyến hành trình tìm kiếm cuộc sống mơ ước, bạn có thể phải trải qua rất nhiều công việc khác nhau. Điều này hoàn toàn bình thường. Trước khi tìm được vị hoàng tử, bạn sẽ phải hôn nhiều con ếch. (Thậm chí là rất nhiều).

Công việc cũng không phải là một ngoại lệ.

Để vượt qua quá trình này, một trong những thử thách lớn nhất bạn phải đối mặt chính là hoàn thành Bản sơ yếu lí lịch (CV).

Nếu như bạn chưa có CV? Hãy bắt đầu nghĩ đến điều đó. Ngay bây giờ.

Nếu như đã từng một lần viết CV? Bạn sẽ nhận thấy rằng việc sử dụng CV cũ để ứng tuyển công việc mới chưa bao giờ là lựa chọn sáng suốt. Tại sao? Ngoài những phần cơ bản như thông tin cá nhân, trình độ học vấn, kĩ năng nghề nghiệp hầu như không có nhiều sự thay đổi, một CV hoàn thiện đòi hỏi một phần cực kì quan trọng khác.

Nó là một phần bắt buộc nếu như bạn ứng tuyển qua các trang mạng nghề nghiệp như Vietnamwork hay LinkedIn.

Nó càng đặc biệt có ý nghĩa hơn nếu như bạn đang có ý định chuyển sang làm việc tại một ngành nghề khác.

Bạn đã đoán ra đó là phần nào rồi chứ?

Nếu chưa, hãy tham khảo những câu hỏi sau đây.

Chúng sẽ giúp bạn.

- "Bạn muốn trở thành ai trong cuộc sống này?"

- "Mục tiêu của bạn trong năm năm tới là gì?"

- "Bạn sẽ là ai sau mười năm nữa?"

Bạn có thấy quen không?

Đây là những câu hỏi mà bạn phải trả lời để hoàn thành phần "Mục tiêu nghề nghiệp", phần mà nhà tuyển dụng sẽ dùng để đánh giá mức độ phù hợp của bạn cho vị trí ứng tuyển.

Bạn có từng gặp khó khăn khi viết phần này?

Và nếu như có vượt qua được thử thách, câu chuyện vẫn chưa dừng lại. Bạn sẽ tiếp tục phải đối mặt với những câu hỏi tương tự, ít nhất một lần nữa, trong các vòng phỏng vấn trực tiếp sau đó. Điều này minh chứng cho mức độ quan trọng của mục tiêu trong bất kì lựa chọn nào. Không chỉ có công việc.

Nếu như đã từng đọc một cuốn sách về lĩnh vực phát triển bản thân, hẳn bạn cũng nhận thấy rằng những câu hỏi

này không quá xa lạ. Hoặc nếu như bạn đã từng tham dự bất kì một khóa học về kĩ năng nào trước đây, xác định mục tiêu luôn là một trong những đề tài đầu tiên được nhắc đến.

Vì phải trả lời những câu hỏi về xác định mục tiêu rất nhiều lần trong rất nhiều trường hợp khác nhau, tôi đã dần hình thành nên suy nghĩ:

“Xác định mục tiêu hẳn phải là điều kiện tối quan trọng để hoàn thành bất kì điều gì. Kể cả cuộc sống mơ ước”.

Tôi hân hoan trước những gì vừa phát hiện. Càng suy xét, tôi càng thấy điều này có lí. Gật gù trước nguyên tắc sống mới, tôi xem đây như kim chỉ nam cho tất cả mọi hành động, công việc của mình. Không những thế, trong tâm trạng háo hức, tôi còn mong muốn được chia sẻ thông điệp này đến với nhiều người hơn nữa.

“Mục tiêu của bạn là gì?”

“Phải luôn có mục tiêu trước khi bắt đầu bất kì một công việc nào.”

Tuy nhiên, tôi đã lầm.

Đây không phải là những câu hỏi kì diệu như tôi đã nghĩ. Thực chất, tôi đã phát hiện ra một bí mật kinh hoàng ẩn chứa bấy lâu nay:

“Đây là những câu hỏi gây khó chịu nhất trong lịch

sử nhân loại!!!”

Tôi ước gì bạn có thể ngồi cạnh tôi trên những chiếc ghế sofa mang phong cách Retro của quán cafe Coffee House vào một đêm giữa tháng 04/2013 để chúng kiến mỗi buổi sinh hoạt đáng nhớ của Câu Lạc Bộ Diễn Thuyết Sài Gòn. Như bao buổi sinh hoạt khác, mỗi thành viên sẽ có thời gian bảy phút để trình bày suy nghĩ của mình về một chủ đề đã được lựa chọn từ trước.

Đêm hôm ấy là một đêm đặc biệt với rất nhiều cảm xúc. Một chia sẻ của Tuấn, một sinh viên năm tư điển trai với cặp kiếng cận, về những trải nghiệm của tuổi trẻ, đã để lại trong lòng tất cả các thành viên một bài học sâu sắc về mục tiêu cuộc sống.

Một bài học khiến cả căn phòng chìm đắm trong tĩnh lặng.

“Đây là giai đoạn khó khăn nhất của em từ trước đến nay. Hiện tại em thật sự không biết mình muốn gì. Em đang học năm tư đại học FPT chuyên ngành lập trình code. Mãi đến gần đây, em mới phát hiện ra mình không hề hứng thú với ngành đã lựa chọn.

Em không thể chịu đựng được việc phải ngồi yên một chỗ bên máy tính từ tám giờ sáng đến sáu giờ chiều. Em thấy mệt mỏi khi công việc thường xuyên đòi hỏi nhân viên làm tăng ca đến tận

khuya. Vậy mà chỉ sau đó một vài năm, em có thể dễ dàng mất việc vì công ty có thể thuê những bạn sinh viên mới ra trường với chi phí rẻ hơn rất nhiều...

Bây giờ, em phải làm sao?"

Quá tâm đắc với những giá trị vừa tìm được trong việc xác định mục tiêu, bằng một giọng hò hững, tôi phản ứng ngay với câu hỏi của em mà chưa kịp suy nghĩ một cách thấu đáo.

"Vậy em muốn sau năm năm nữa, mình sẽ trở thành người như thế nào? Mục tiêu mười năm kế tiếp của em là gì?"

Giá như tôi có thể rút lại những lời vừa nói.

Chỉ hai giây tiếp theo, khuôn mặt của Tuấn biến sắc. Nó chuyển từ hồng nhạt sang đỏ thẫm. Đôi môi em mím chặt trong khi mắt long lên vì giận dữ. Tuấn đứng lặng một mình giữa sân khấu. Dường như phải rất rất kìm nén, em mới có thể ngăn mình khỏi việc nhảy chồm lên người vừa đưa ra những câu hỏi thiếu tế nhị ấy.

Đó vẫn chưa phải những gì khiến sự kiện tối hôm ấy trở nên đặc biệt đáng nhớ.

Tuấn vẫn kiểm soát được bản thân. Trong khi đó, tôi bắt đầu thù thế và cố gắng dịch ghế ngồi ra xa hơn để phòng trường hợp xấu nhất. Tuấn bình tĩnh đáp lại câu hỏi

của tôi với đôi tay nắm chặt. Có lẽ, đây cũng không phải là lần đầu tiên bạn trải qua tình huống tương tự.

"Đây là lời khuyên mà em đã được nghe rất nhiều lần trước đây. Câu hỏi này rất hay với những ai đã có mục tiêu và mong muốn thành công trong cuộc sống." Tuấn ngừng lại, đôi mắt đằng sau cặp kính bỗng đượm buồn. "Tuy nhiên, vấn đề của em bây giờ là em còn không biết mình muốn gì nữa... Và câu hỏi này thật sự làm em cảm thấy rất khó chịu...."

Câu nói của bạn mất hút trong thinh lặng.

Đã bao giờ bạn là nạn nhân của những lời khuyên tương tự?

Hay, đã bao giờ chính bạn là người đưa ra những lời khuyên như thế?

Xác định chính xác mục tiêu trong cuộc sống chưa bao giờ là một nhiệm vụ dễ dàng đối với hầu hết mọi người. Bạn có thể nhận thấy rằng có rất nhiều người, dù đã dành cả đời tìm kiếm, nhưng cũng không thể biết chính xác mình muốn gì. Hoặc, có những người chỉ phát hiện ra điều đó vào những khoảnh khắc cuối cùng, khi đối diện với cái chết, khi mọi thứ dường như quá muộn...

Vì vậy, thay vì mang ý nghĩa định hướng hiệu quả, trong rất nhiều trường hợp, những câu hỏi như "Bạn muốn

trở thành ai trong mười năm nữa?" tạo cho người nhận một tâm lí cực kỳ căng thẳng.

Xác định mục tiêu không phải là điều kiện tiên quyết như tôi đã lầm tưởng. Nó càng không phải là câu hỏi đầu tiên cần được đặt ra khi xác định cuộc sống mơ ước.

Câu hỏi cần đặt ra hoàn toàn khác.

Không khí im lặng đáng sợ.

Tiếng kêu rè rè của máy điều hòa lúc này cũng trở nên quá ồn ào. Hầu hết các thành viên đều cúi đầu xuống và tránh nhìn vào ánh mắt nhau. Căn phòng chìm trong căng thẳng. Không ai nói với ai thêm một lời nào.

Tuấn vẫn đứng lặng lẽ một mình trên sân khấu. Buổi sinh hoạt có lẽ đã trở thành một thảm họa nếu như tôi không nhớ đến một sự kiện xảy ra trước đó, một cuộc trò chuyện đã giúp tôi biết mình nên làm gì để giúp đỡ Tuấn.

Buổi sinh hoạt đêm hôm ấy diễn ra tại một quán café nằm trên con đường nhỏ Nguyễn Thị Huỳnh, thuộc quận Phú Nhuận, thành phố Hồ Chí Minh. Tôi chưa từng đến địa điểm này trước đây và chỉ biết đến thông qua sự giới thiệu của người bạn gái. Vì vậy, trước khi xuất phát, tôi phải tra cứu Google Map để có thể biết được đường đi chính xác.

Sự cẩn thận ấy cũng không giúp ích được nhiều.

Khu vực này rất phức tạp với những con hẻm chằng chịt đan xen nhau. Loay hoay hơn ba mươi phút, tôi hoàn toàn mất phương hướng. Cuối cùng, vì đã trễ giờ hẹn, tôi quyết định từ bỏ niềm kiêu hãnh vào khả năng tìm đường để lấy điện thoại gọi ngay cho người bạn gái.

"Quán cafe đó nằm ở đâu vậy? Anh đã tìm này giờ rồi mà vẫn không thấy?"

"Khoan đã, anh đang ở đâu vậy?" Bạn gái tôi trả lời.

"...thì anh đang đứng ngay trước sân khấu kịch Phú Nhuận..."

"Anh chỉ cần chạy lên khoảng 20m, nhìn bên tay phải là sẽ thấy một con đường nhỏ. Quẹo vào đó là anh sẽ đến quán cafe."

"..."

Cứ ngỡ rằng sau một thời gian dài lạc lối, hẳn tôi đã phải đứng ở một nơi nào đó nằm rất xa đích đến. Thế mà, tôi chỉ cách quán cafe đó chưa đầy ba phút.

Song, đó không phải là điều ngạc nhiên duy nhất.

Điều khiến tôi ngỡ ngàng chính là sự hướng dẫn hết sức đơn giản và hiệu quả của người bạn gái. Trong khi tôi chỉ chăm chăm tập trung vào một thông tin duy nhất: vị trí quán cafe cần đến, thì người bạn gái của tôi, ngay trong câu hỏi

đầu tiên, đã giải quyết được toàn bộ vấn đề:

"Anh đang ở đâu vậy?"

Thông thường, trên mỗi chuyến hành trình, hầu hết mọi người đều dành sự quan tâm để biết được vị trí chính xác nơi mình muốn đến. Vì lí do đó, mà cũng không ít người đã phải lạc lối trong những mê cung kéo dài dường như bất tận.

Để đến được nơi mình muốn, điều quan trọng nhất không phải là "Bạn muốn đi đâu?". Điều quan trọng nhất bạn cần biết chính là "Bạn đang ở đâu?"

Chỉ khi nào xác định rõ điều này, bạn mới có thể định hướng được vị trí và lựa chọn con đường phù hợp. Hơn thế nữa, biết được chính xác nơi mình đang đứng cũng là điều vô cùng hữu ích nếu như bạn rơi vào tình huống khủng hoảng và cần sự hỗ trợ từ người khác. (Bạn sẽ đồng cảm với tôi điều này nếu như đã từng đi lạc).

Tương tự như vậy, trước khi trả lời câu hỏi "Tôi muốn trở thành ai?", câu hỏi bạn cần đặt ra chính là "Tôi là ai?". Nếu như không biết mình là ai, bạn không có cách nào có thể trở thành một người khác.

Hành trình quan trọng nhất của cuộc sống mơ ước bắt đầu bằng cuộc hành trình tìm kiếm chính mình, tìm kiếm câu trả lời cho câu hỏi "Tôi là ai?"

Tôi đã từng đặt ra rất nhiều mục tiêu khác nhau. Hầu hết trong số đó đều trở nên vô nghĩa chỉ sau một thời gian ngắn. Tôi nhận ra mình không hề muốn bất kì điều gì trong số những khao khát trước đây. Tôi đã không hiểu chính mình.

Vậy mà, có lúc tôi lại khuyến khích những người khác phải xác định rõ mục tiêu trong khi chưa hề tìm hiểu những gì họ đang phải trải qua. Đỉnh điểm của sai lầm này chính là những câu hỏi hời hợt, máy móc dành cho một người em, một người bạn đang rất cần sự hỗ trợ. May mắn thay, sau buổi sinh hoạt đáng nhớ ấy, tôi vẫn còn có cơ hội để trao đổi cùng Tuấn.

Tuy nhiên, không phải ai cũng có cơ hội thứ hai để sửa sai.

Sự hướng dẫn đơn giản, hiệu quả của người bạn gái cùng bài chia sẻ đầy cảm xúc của Tuấn luôn là bài học mà tôi nhớ mãi trong suốt chuyến hành trình. Hiểu rõ được bản thân, hiểu rõ được vị trí mình đang đứng sẽ giúp bạn tiết kiệm rất nhiều thời gian, công sức trong việc xác định chính xác ước mơ tương lai.

Không trả lời được câu hỏi mình là ai là một trong những nguyên nhân chính tạo nên rất nhiều bất hạnh trong

quá trình tìm kiếm ước mơ. Đây cũng là nguyên nhân khiến rất nhiều bạn trẻ hiện nay phải mò mẫm các mục tiêu sống bằng phương pháp thử sai đầy may rủi.

Mặc dù có thể gia tăng sự trải nghiệm, nhưng cách thức này lại tiêu tốn rất nhiều thời gian, công sức và tiền bạc. Tuy vậy, nó vẫn không đảm bảo bạn sẽ tìm được câu trả lời mong muốn. Nguy hiểm hơn, trên chặng đường thử sai ấy, việc gục ngã quá nhiều lần có thể khiến bạn trở nên tuyệt vọng và vô vọng bất kỳ một lựa chọn nào làm mục tiêu cuộc đời. Kết quả khi ấy chắc chắn không hề tốt đẹp.

Vì vậy, trước khi hướng đến mục tiêu cuối cùng, hãy bắt đầu bằng việc xác định vị trí nơi bạn đang đứng, nơi mà những giá trị, tính cách mà bạn đã được hình thành dựa trên tất cả những trải nghiệm trong quá khứ. Nếu như đang trong giai đoạn hoang mang, lạc lối, không biết mục tiêu cuộc sống là gì, đây chính là thời điểm để bạn dừng lại và đặt câu hỏi “Tôi là ai?”

Nếu như một quyển sách có thể chứa đựng hàng nghìn thông điệp giá trị, một bộ phim hay cũng có khả năng tương tự như thế. Cộng thêm rất nhiều yếu tố giải trí hấp dẫn.

Trong những bước đầu tiên của hành trình, sự động

viên, đồng cảm sẽ là liều thuốc cần thiết để bạn luôn duy trì những cảm xúc tích cực. Thử thách đầu tiên dành cho bạn chính là trong tuần này, hãy dành ra ba giờ đồng hồ để theo dõi bộ phim nổi tiếng của Ấn Độ về chủ đề theo đuổi ước mơ với tựa đề “Ba chàng ngốc”.¹⁹

Nếu như bạn đã từng xem qua bộ phim trên, tôi vẫn tin rằng những giá trị sâu sắc chứa đựng trong tác phẩm vẫn xứng đáng để bạn dành thời gian xem thêm một lần nữa. Bộ phim này sẽ làm thay đổi cuộc sống bạn.

Tôi biết điều này.

Vì nó đã hoàn toàn thay đổi cuộc sống của tôi.

Nếu như trong tuần này, bạn vẫn không thể nào sắp xếp được ba giờ đồng hồ để tìm kiếm câu trả lời về ý nghĩa cuộc sống ước mơ trong bộ phim trên, rất có khả năng, bạn sẽ phải tiếp tục đối mặt với việc lạc lối trong những con hẻm

¹⁹ **Ba chàng ngốc” (Three Idiots):** là bộ phim hài của điện ảnh Ấn Độ (Bollywood), do Rajkumar Hirani đạo diễn. Được chuyển thể từ tác phẩm hư cấu nổi tiếng “Five Point Someone” của tác giả Chetan Bhagat. Kể về ba người bạn thành công với những cách thức khác nhau.

chẳng chịt của mục tiêu trong suốt quãng đời còn lại.

Điều quan trọng nhất không phải bạn muốn đi đâu.

Điều quan trọng nhất là hãy biết bạn đang ở đâu.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ TRẢ LỜI ĐƯỢC CÂU HỎI “TÔI LÀ AI?”

Trong quá trình chia sẻ về hành trình tìm kiếm mơ ước qua những buổi tư vấn cũng như qua những bài viết được đăng tải trên các trang mạng xã hội, tôi nhận được rất nhiều phản hồi từ độc giả về những thử thách họ gặp phải trong việc xác định mục tiêu.

Các bạn đều có chung nhận định: Việc trả lời những câu hỏi định hướng mục tiêu là điều không hề dễ dàng. Đối với một số bạn, việc xác định mục tiêu trong tuần kế tiếp cũng đã là một thử thách đầy cam go. Cho nên, xây dựng mục tiêu năm năm, mười năm vào giai đoạn này là điều không tưởng. Các bạn cũng đồng ý rằng việc trả lời cho câu hỏi “Tôi là ai?” được xem là cách tiếp cận phù hợp hơn trước khi xác định mục tiêu.

Tuy nhiên, sau một thời gian, các bạn lại đối mặt với một vấn đề khác:

“Em biết rằng xác định mục tiêu không hề đơn giản, nhưng việc biết mình là ai cũng khó khăn không kém. Em phải làm sao đây?”

Còn bạn? Bạn có gặp phải thử thách tương tự?

Nếu câu trả lời là “Có” thì bạn cũng không cần phải quá lo lắng. Bởi vì ngay phần tiếp theo, bạn sẽ được khám phá hai công cụ thú vị để hiểu rõ hơn về bản thân mình.

Không những thế, nếu như yêu thích lĩnh vực sáng tác, hai công cụ này còn phát huy hiệu quả tuyệt vời để bạn và tôi cùng chia sẻ sở thích này.

Bạn đã sẵn sàng để khám phá chính mình?

Hãy bắt đầu nhé.

GIÁ TRỊ CỐT LÕI

Ý kiến chuyên gia: “Quá khứ có thể gây tổn thương. Nhưng theo cách tôi thấy, bạn có thể chạy trốn khỏi nó, hoặc học hỏi từ nó.” – Rafiki²⁰ – Vua sư tử

Thời điểm này, khi nhìn lại, bạn sẽ nhận ra rằng tất cả đặc điểm về tính cách, phẩm chất, hay thói quen của bản thân không bỗng nhiên xuất hiện sau một đêm. Đó là một quá

²⁰ *Rafiki*: Nhân vật trong bộ phim Vua sư tử (xem thêm chú thích 3).

trình lâu dài. Con người bạn được xây dựng dựa trên rất nhiều trải nghiệm khác nhau trong quá khứ. Điều này đã tạo nên sự độc đáo duy nhất của mỗi người.

Trong phần này, bạn sẽ được tìm hiểu rõ hơn về bản thân thông qua phương pháp hồi tưởng lại những sự kiện quan trọng trong quá khứ. Đây không phải là những sự kiện bất kỳ mà là những khoảnh khắc quyết định hình thành nên tính cách, quan điểm của bạn trong cuộc sống. Một khi đã biết được nguyên nhân gốc rễ, bạn hoàn toàn có quyền chọn lựa tiếp tục phát huy hay chỉnh sửa các đặc điểm này để phù hợp hơn với mong muốn của bản thân.

Để hình dung rõ nét hơn về những gì cần làm trong bài tập này, bạn hãy tham khảo bài viết sau:

“Lời con trai gửi bố - Bài học cuộc đời”

“Hôm nay quả là một ngày kì lạ bố ạ,

Lần đầu tiên con được tham dự một buổi họp báo lớn như vậy. Càng kì lạ hơn khi phần nội dung lại liên quan đến một vấn đề tưởng chừng như chỉ được trao đổi trong gia đình hay trường học. Một buổi họp báo về chủ đề đạo đức.

Mặc dù đạo đức, hay giáo dục công dân, không phải là một môn học quá xa lạ với mọi người. Thế nhưng, khi được đưa ra

trong buổi họp báo như thế này, hẳn đó không còn là một sự kiện bình thường nữa.

Nội dung buổi họp báo nói về trường doanh nhân Đắc Nhân Tâm, Dale Carnegie Việt Nam, khởi kiện đòi hỏi quyền lợi của mình khi bị một cá nhân xâm phạm bản quyền các chương trình, giải pháp và hệ thống đào tạo. Rất nhiều dẫn chứng, lí lẽ; rất nhiều câu trả lời phản biện được đưa ra giữa các bên. Thế nhưng, như mọi cuộc tranh luận, không một sự thống nhất nào được đưa ra một cách thấu đáo.

Bị cuốn trong những lập luận đó, giật mình con nhớ lại một bài học mà bố đã dạy khi con còn rất nhỏ. Đó là một điều tưởng chừng như đơn giản nhưng đã giúp con có được cuộc sống hạnh phúc, được bao bọc trong sự yêu thương của những người bạn chân thành. Nếu như bài học này được nhân rộng hơn, có lẽ cuộc sống sẽ tốt đẹp hơn và không còn những vụ tranh luận tương tự như thế này.

Đạo đức, những điều hầu hết mọi người đều đã được học trong những năm tháng đầu đời, chưa bao giờ là bài học dễ dàng...

Con vẫn còn nhớ khi ấy con chỉ vừa sáu hay bảy tuổi. Đó là khoảng thời gian mà những trò chơi điện tử bằng bắt đầu xuất hiện tại Việt Nam. Dù vẫn còn rất đơn sơ, nhưng những trò chơi

Năm Mario, Contra hay xếp gạch luôn là niềm khao khát của mọi đứa con trai sau những giờ học.

Một giờ chơi điện tử lúc đó chỉ có giá 1.200 VND. Máy chơi game thì quý đến mức nếu lỡ như vô ý chân gác lên máy, con có thể bị chủ tiệm trừ giờ chơi 10 phút (!). Những chỗ chơi điện tử khi ấy cũng không có nhiều như bây giờ. Chỗ gần nhà mình nhất cũng cách đến gần một cây số. Vậy mà, con và những đứa trẻ trong xóm sẵn sàng đi bộ qua những con đường xe cộ chật kín để đến với niềm đam mê.

Ngày qua ngày, niềm đam mê lớn dần. Con bắt đầu nghiện game đến mức không còn kiểm soát.

Con quyết định không ăn sáng và dành tất cả tiền tiêu vặt để thỏa mãn thú vui sau mỗi giờ học. Thế nhưng, một khi đã gọi là nghiện, không bao giờ có giới hạn. Nếu không có tiền, con sẵn sàng ngòai kế bên để xem người khác chơi với ánh mắt thèm thuồng.

Và như thế, con dần đánh mất chính mình.

Trong một ngày đi học về sớm cộng với con nghiện điện tử đã lên đến cực điểm, con đã phạm phải một sai lầm nghiêm trọng. Với suy nghĩ đơn giản “Về sớm thế này mà không được đi chơi điện tử thì không có ý nghĩa gì cả”, con quyết định tiến đến cánh cửa tủ quần áo, nơi bố vẫn thường để tiền ở đó.

Trong phòng không có ai.

Lầm lét bước đến chiếc tủ, người con run lên cầm cập vì sợ hãi. Càng đến gần, tim con càng đập mạnh hơn đến mức tưởng chừng như không thở được. Mô hôi bắt đầu tỏa ra thấm ướt đầm mái tóc bù xù. Đã đôi lần con định quay lại khi nhận ra hành động sai trái. Thế nhưng, sự say mê quá lớn đã xóa nhòa đi những bài đạo đức mà con vẫn thường được dạy. Khi đôi bàn tay chạm vào chiếc bóp và rút tiền ra cũng là lúc con biết được rằng, bố đã đứng sau lưng từ bao giờ.

Con vẫn nhớ ánh mắt đầy thẳng thốt của bố khi không thể tin vào những gì vừa chứng kiến. Cơ thể con đông cứng lại trong một nỗi sợ cực độ. Mặc dù đang trải qua niềm cảm xúc lẫn lộn khác nhau, nhưng bố vẫn kiên nhẫn và dạy cho con một trong những bài học quan trọng nhất trong cuộc đời này:

“Cho dù con làm bất kì điều gì, hãy nhớ rằng nói dối và ăn cắp là hai điều xấu xa nhất trong cuộc sống.”

Tất cả chỉ xảy ra đơn giản như vậy.

Không một lời trách móc, không một trận đòn nào được đưa ra. Nhưng ánh mắt và lời nói đầy nghiêm nghị đó đã khắc sâu vào lòng con đến tận bây giờ. “Hai điều xấu xa nhất là nói dối và ăn cắp”. Chắc chắn, đó cũng sẽ là bài học đầu tiên mà con sẽ dạy cho những đứa con của mình trong tương lai.

“Không được nói dối và ăn cắp. Mà hãy trân trọng giá trị của bản thân và người khác.”

Trân trọng bản thân để luôn giữ mình trước cám dỗ. Trân trọng người khác để đừng biến thành quả của họ thành của riêng mình.

Như những trò chơi điện tử đầy hấp dẫn năm xưa, khi trưởng thành, cuộc sống vẫn còn đó rất nhiều đam mê khác. Tiền bạc, danh vọng, sắc dục có thể khiến chúng ta dễ dàng quên đi những giá trị tốt đẹp nhất của con người mình. Chính trong những khoảnh khắc tăm tối đó, chúng ta rất cần những ánh mắt chứa chan tình cảm, những lời nhắc nhở chân tình, “giận thì giận mà thương thì thương” để giúp mình nhận ra những sai lầm và phục thiện.

Qua sự việc buổi họp báo hôm nay, khi mà những tranh chấp về các quyền lợi vẫn chưa ngã ngũ, một lần nữa con biết ơn biết bao với lời dạy của bố năm xưa. Những điều đó tưởng chừng như đơn giản, nhưng đã giúp con tự hào sống cuộc sống của chính mình. Những điều mà con sẽ mãi không bao giờ quên: “Cho dù con làm bất kì điều gì, hãy nhớ rằng nói dối và ăn cắp là hai điều xấu xa nhất trong cuộc sống.”

Qua một kỉ niệm đáng nhớ về hành vi ăn cắp tiền của bố đi chơi điện tử, giá trị cốt lõi về tính trung thực của nhân vật trong bài viết đã được hình thành nên một cách mạnh mẽ.

Trong trường hợp này, tính trung thực được biểu hiện bởi hai hành vi cụ thể là không nói dối và không ăn cắp. Với trải nghiệm đầy cảm xúc này, tôi tin rằng nhân vật trong bài viết sẽ đặt giá trị trung thực làm ưu tiên hàng đầu cho các quyết định trong cuộc sống.

Đây là một ví dụ minh họa giúp bạn hình dung cách thức những sự kiện trong quá khứ hình thành nên giá trị sống của mỗi cá nhân. Tất nhiên, bạn không cần viết ra cả một đoạn văn như trên. Thế nhưng, sau một thời gian thực nghiệm, tôi nhận thấy rằng viết ra những suy nghĩ nội tâm là một cách thức rất hiệu quả để tìm hiểu chính mình. Ngôn từ có một sức mạnh đáng kinh ngạc.

“Tại sao việc tìm hiểu giá trị cốt lõi lại có ý nghĩa quan trọng đối với tôi?”

Trên chuyến hành trình đến cuộc sống mơ ước, dù ở bất kì thời điểm nào, bạn cũng phải đứng giữa rất nhiều lựa chọn khác nhau. Có những lựa chọn đơn giản như đi ăn ở đâu tối nay. Nhưng có những lựa chọn quan trọng đến mức có thể khiến cuộc đời bạn rẽ sang một ngã hoàn toàn khác. Nếu như không thật sự hiểu rõ bản thân, những quyết định của bạn có thể bị tác động bởi nhiều yếu tố ngoại cảnh khác

nhau. Điều này, về lâu dài, sẽ khiến bạn luôn hoài nghi về giá trị của bản thân.

Ví dụ: Một nhân viên nghĩ giá trị cốt lõi của mình là sự trung thành. Anh ta quyết tâm cống hiến hết sức lực cho công ty đang làm việc. Tuy nhiên, chỉ sau đó một năm, anh nhận được một lời đề nghị hấp dẫn từ công ty đối thủ và quyết định bỏ công việc cũ. Mâu thuẫn với giá trị đã tìm ra trước đó, anh sẽ lí giải bằng cách tự thêm vào một giá trị khác cho bản thân là sự cầu tiến.

Vậy, đâu mới là giá trị cốt lõi trong trường hợp này? Trung thành hay cầu tiến? Hay cả hai đều không phải?

Để được gọi là giá trị cốt lõi, một giá trị cần phải bền vững trong nhiều điều kiện và hoàn cảnh khác nhau. Đó là một điều mà người khác sẽ nghĩ ngay về bạn mỗi khi nhắc đến. Giống như một cây viết có thể dùng làm thước kẻ, đồ trang trí hoặc vũ khí ném vào người khác, nhưng những điều đó không phải là giá trị cốt lõi của cây viết. Giá trị của một cây viết được tạo ra với sứ mệnh được dùng để viết.

Tương tự, giá trị cốt lõi của bạn cũng sẽ định hình sứ mệnh của bạn trong cuộc sống mơ ước sau này.

Hãy dành thời gian để hồi tưởng lại những khoảnh khắc ý nghĩa đã thay đổi cuộc đời bạn. Những khám phá này

sẽ là hành trang theo bạn suốt chuyến hành trình đi đến ước mơ.

Xác định giá trị cốt lõi không phải là việc chỉ xảy ra duy nhất một lần. Đó là hoạt động cần phải duy trì thường xuyên. Mỗi lần đi sâu hơn về quá khứ, bạn sẽ hiểu rõ hơn lí do tại sao con người mình được định hình như ngày nay, với những tính cách, đặc điểm riêng biệt. Đây là một quá trình tìm hiểu thú vị.

Riêng đối với những ai yêu thích lĩnh vực sáng tác, đây còn là một hoạt động có ý nghĩa cực kỳ quan trọng. Bạn có thể nhận thấy rằng những thông điệp được chia sẻ trong *"Thức dậy và mơ đi"* hầu hết là những câu chuyện, những trải nghiệm có ý nghĩa với cuộc đời tôi. Nếu như tôi không dành thời gian để tìm hiểu về bản thân, chắc hẳn tác phẩm này sẽ không bao giờ có thể đến được tay bạn đọc.

Tôi tin rằng, cuộc đời mỗi chúng ta đều là những chuyến phiêu lưu đầy thú vị. Bạn hoàn toàn có thể sử dụng những trải nghiệm của riêng mình làm nguồn tư liệu đầy cảm hứng cho cuốn sách mang tên bạn trong tương lai.

Tại sao lại không chứ?

Thông qua những phần *Ứng dụng*, bạn sẽ được khuyến khích viết ra những suy nghĩ của bản thân. Tôi hi

vọng điều này sẽ giúp bạn yêu thích và dành nhiều tình cảm hơn cho lĩnh vực sáng tác. Để tìm hiểu sâu hơn về lĩnh vực này, bạn có thể đón đọc tác phẩm khác của tôi “Ngồi xuống và viết đi” với những kĩ năng và công cụ giúp bạn hoàn thành nên một tác phẩm hoàn chỉnh, cho dù đó là cuốn một tiểu thuyết hay một cuốn sách về kĩ năng. Ngoài ra, bạn có thể chia sẻ cùng tôi sở thích này qua trang web cá nhân www.dangquocbao.com. Tôi tin rằng chúng ta sẽ có những trải nghiệm thú vị cùng nhau.

Việc xác định giá trị cốt lõi bằng phương pháp hồi tưởng là một công cụ hỗ trợ đắc lực nếu như bạn có ý định sáng tác một cuốn sách phi tiểu thuyết.

Nếu bạn đang tìm kiếm một công cụ phục vụ cho cuốn tiểu thuyết đầu tay?

Công cụ sau đây sẽ là một lựa chọn phù hợp, đặc biệt trong việc xây dựng nhân vật. Tuyệt vời hơn, đây còn là cách bạn có thể áp dụng để tìm hiểu rõ hơn về chính mình.

PHỎNG VẤN NHÂN VẬT

Harry Potter, bộ truyện nổi tiếng của tác giả J. K. Rowling, đã trở thành một hiện tượng trên toàn thế giới trong hơn mười năm gần đây. Bộ truyện viết về những cuộc phiêu

lưu của cậu bé phù thủy Harry Potter và những người bạn Ronald Weasley, Hermione Granger tại Trường Phù thủy và Pháp sư Hogwarts. Những cuộc phiêu lưu tập trung vào cuộc chiến của Harry Potter trong việc chống lại tên Chúa tể hắc ám Voldemort - người có tham vọng muốn trở nên bất tử, thống trị thế giới phù thủy, nô dịch hóa những người phi pháp thuật và tiêu diệt những ai cản đường hắn đặc biệt là Harry Potter.

Bạn đã từng đọc qua bộ truyện này rồi chứ?

Nếu câu trả lời là “Có”, hãy tưởng tượng mình đang hóa thân thành nhân vật phóng viên Rita Skeeter từ *Nhật Báo Tiên Tri* với một cơ hội phỏng vấn hiếm có với Harry Potter. Giờ đây, Harry đang ngồi trước mặt bạn với mái tóc bù xù và cặp mắt kính quen thuộc. Nhiệm vụ của bạn là tìm hiểu và viết một bài báo hấp dẫn để dẫn tiết lộ cho thế giới về anh chàng này.

Nếu như chưa từng nghe đến Harry Potter? Đây cũng là một cơ hội tốt để bạn tìm hiểu thêm về một cậu bé nổi tiếng này.

Cuộc phỏng vấn bắt đầu.

“Harry này, việc thay đổi cuộc sống từ một người bình thường sang một phù thủy chắc hẳn là một bước ngoặt

rất lớn trong cuộc đời bạn. Tôi chỉ thắc mắc tại sao bạn phải tiêu diệt Chúa Tể Hắc Ám mà không phải là một pháp sư hay phù thủy nào đó lớn tuổi, nhiều kinh nghiệm và tài năng hơn bạn? Tại sao bạn lại quyết định nhận một nhiệm vụ khó khăn như vậy?"

"Giáo sư Dumbledore nghĩ rằng tôi cần phải thực hiện điều này." Harry trả lời.

"Tại sao ông ấy lại nghĩ rằng chỉ có bạn mới có thể tiêu diệt Chúa Tể Hắc Ám? Sao ông ấy không tự mình thực hiện?"

"Giáo sư nghĩ tôi có mối liên hệ đặc biệt với Voldemort. Một mình giáo sư không thể tiêu diệt tất cả các Trường Sinh Linh Giá của hắn. Tôi nghĩ vì lí do sức khỏe." Harry bối rối, đưa tay sửa lại mắt kiếng.

"Tại sao?"

"Tại vì Giáo sư đã suýt mất mạng mình khi tiêu diệt một trong số đó. Tôi phải tiếp tục sứ mạng này." Harry bắt đầu không giữ được bình tĩnh.

"Oh tôi hiểu rồi, vậy mục tiêu của bạn sẽ hoàn thành những điều Giáo Sư để lại và tiêu diệt Chúa Tể Hắc Ám?"

"Tôi nghĩ vậy. Tôi cần ngăn chặn hắn."

“Tôi hiểu bạn cần phải tiêu diệt hắn, nhưng tôi phải hỏi một lần nữa: Tại sao vậy?”

“Nếu không thì hắn sẽ tiêu diệt trường Hogwarts”

“Điều đó có tệ như vậy không? Bạn chỉ cần rời khỏi trường là được mà?”

“Đó còn là nhà của tôi. Thật ra Hogwarts nơi duy nhất tôi cảm thấy thoải mái. Tôi không thể đi đâu khác.”

“Tại sao bắt buộc là trường Hogwarts mà không phải nơi khác?”

Harry bắt đầu cáu giận: “Tôi nói rồi, tôi muốn ở đây. Tôi yêu nơi này”.

“Tại sao bạn lại yêu ngôi trường này?”

“Tôi không biết. Nó là tất cả. Chỉ có vậy.” Mặt cậu ta đỏ bừng giận dữ. Hai môi mím chặt lại.

“Cảm ơn Harry, tôi nghĩ mình đã hiểu một giá trị về bạn. Bạn yêu ngôi trường đồng thời là ngôi nhà của mình. Chỉ có điều tôi không hiểu, nếu như bạn yêu Hogwarts, tại sao bạn lại rời bỏ nó trong những phần cuối?”

“Tôi yêu Hogwarts nhưng tôi phải ra đi để bảo vệ nó, bảo vệ những học sinh khác, bảo vệ những người bạn của tôi.”

“Còn rất nhiều người ở những nơi khác. Tại sao bạn không bảo vệ họ? Tại sao lại là những học sinh của Hogwarts, những người đã xa lánh, mìa mai, và đổ đủ mọi tội lỗi cho bạn trong suốt những năm qua?”

“Đó là tất cả những người thân tôi có. Cho dù thế nào, tôi vẫn sẽ bảo vệ họ đến cùng.

“Tại sao?”

“Tôi không biết. Đó là tất cả những gì tôi sẽ làm.”
Harry thở dài.

“Tôi nghĩ rằng mình vừa tìm ra giá trị thứ hai của bạn Harry. Cảm ơn bạn về cuộc phỏng vấn.”

Trong ví dụ trên, với vai trò là người phóng viên, bạn đã tìm ra hai điều có ý nghĩa quan trọng với Harry Potter. Đó là tình yêu đối với trường Hogwarts và tình yêu dành cho những người bạn.

Bạn sẽ nhận thấy mọi quyết định của Harry trong suốt bảy tập truyện đều thể hiện nhất quán hai giá trị này. Bằng cuộc phỏng vấn với những câu hỏi “Tại sao?” liên tiếp, có đôi lúc bạn đưa nhân vật này vào tình huống khó chịu, nhưng đó lại là một cách hữu hiệu để bạn hiểu hơn về Harry, hiểu hơn về những điều nhân vật này quan tâm.

Trong những câu hỏi đầu, Harry không gặp bất kì khó khăn nào trong việc lí giải cho hành động của mình. Giai đoạn sau thì hoàn toàn ngược lại. Harry đã trở nên tức giận và thốt lên: “Tại nó như vậy!!!”. Cậu không thể đưa ra bất kì lời giải thích nào khác. Một khi nhận được câu trả lời tương tự, khi đó, bạn biết rằng mình đã thành công trong việc tìm ra một giá trị của nhân vật.

Nói cách khác, giá trị của nhân vật thể hiện khi anh ta vẫn kiên quyết thực hiện một việc dù không biết được lí do tại sao. Chỉ đơn giản, đó là điều mà anh cảm thấy mình cần phải làm.

Nếu như đang có ý tưởng viết một cuốn tiểu thuyết, đây là một công cụ để bạn có thể áp dụng và hiểu rõ hơn về nhân vật. Bạn cũng có thể sử dụng cách thức này để tìm ra được những giá trị của bản thân bằng một cuộc tự phỏng vấn tương tự.

Tuy nhiên, hãy cân nhắc kĩ nếu như muốn áp dụng công cụ này với người thân hay bạn bè. Việc sử dụng một loạt những câu hỏi “Tại sao” có thể gây cảm giác khó chịu cho người đối diện. Tốt nhất, bạn chỉ nên áp dụng công cụ này với chính mình. Hoặc bạn có thể hướng dẫn những người khác để họ tự thực hiện cuộc phỏng vấn.

Trong quá trình này, những giá trị của nhân vật từng bước được lột tả thông qua những câu hỏi. Giống như việc bóc tách một củ hành, hết lớp này đến lớp khác, nhân vật của bạn càng lúc càng hiện ra một cách chân thật và dễ hiểu. Từ những thông tin này, bạn có thể dự đoán trước được những hành động của họ trong tương lai một cách dễ dàng.

Việc xác định giá trị cốt lõi có ý nghĩa quan trọng để bạn hiểu về bản thân đồng thời có những quyết định sáng suốt trong tương lai. Vì vậy, hãy chắc rằng bạn dành đủ thời gian cho hoạt động này.

Nếu như bạn không thể hiểu rõ chính bản thân mình, vậy, ai có thể làm được điều đó đây?

ỨNG DỤNG VÀ THỬ THÁCH DÀNH CHO BẠN

- 1/ Hãy tự miêu tả một giá trị cốt lõi của bản thân. Từ đâu mà bạn hình thành nên giá trị này?
- 2/ Nếu như chỉ sử dụng 3 từ để miêu tả về bạn, đó sẽ là gì? Nếu bạn hỏi câu hỏi này với những người khác nhau, kết quả có sự mâu thuẫn? Tại sao lại có những mâu thuẫn này?
- 3/ Dành thời gian xem bộ phim “Ba chàng ngốc”.
- 4/ Viết nhật kí xác định giá trị cốt lõi và phỏng vấn nhân vật.

Tóm tắt: Bước đầu tiên của hành trình đến với cuộc sống mơ ước chính là xác định vị trí hiện tại. Điều quan trọng nhất không phải bạn muốn đi đâu, điều quan trọng nhất hãy biết bạn đang ở đâu. Để xác định giá trị cốt lõi, hãy áp dụng hai công cụ hồi tưởng và phỏng vấn nhân vật.

Một khi đã xác định được vị trí hiện tại, đây là lúc bạn có thể hướng tầm mắt xa hơn đến những mục tiêu phía trước. Đích đến cuối cùng với việc chinh phục ước mơ luôn là khao khát của rất nhiều người. Tuy nhiên, không phải ai cũng được trải qua cảm giác hạnh phúc trọn vẹn này.

Rất nhiều người, vì nhiều lí do khác nhau, đã phải chấp nhận dừng chân giữa chặng đường. Họ cho rằng đó là điều đáng tiếc nhất.

Tuy nhiên, bi kịch lớn nhất của ước mơ không nằm giữa đoạn đường đi.

Nó nằm ở một nơi hoàn toàn khác...

Liệu bạn đã bước một chân vào bi kịch này?

Đó là điều đang chờ đón bạn trong chương kế tiếp.

VỀ TÁC GIẢ

Đặng Quốc Bảo, tác giả tựa sách về hành trình theo đuổi ước mơ và lựa chọn công việc mơ ước - Thức dậy và Mơ đi. Nguyên Chuyên Viên Phát Triển Năng Lực Tổ Chức của Dale Carnegie Việt Nam. Thành viên sáng lập của Miha Bakery và hệ thống Vitaminvanphong.com

Anh nguyên là Chủ tịch CLB Diễn thuyết Sài Gòn, một sân chơi dành cho các thành viên yêu thích lĩnh vực diễn thuyết và mong muốn phát triển kỹ năng nói trước công chúng.

Để nhận miễn phí bộ ebook Thức Dậy và Mơ Đi, cùng những cập nhật mới nhất về kỹ năng trình bày và kỹ năng sáng tác, hãy truy cập trang web:

www.thucdayvamodi.com